

Nociplastisk smärta

Rek.listan 2020

Sylvia Augustini, smärtläkare,
allmänläkare

1

Långvarig smärta

Definition och epidemiologi

- Smärta som kvarstår mer än 3-6 månader efter den förväntade läkningen av vävnadsskadan
- Vanligt – ca 20 % av alla vuxna har smärta
- Ofta associerat med depression, ångest, oro, sömnstörning, nedsatt fysisk och social aktivitet, påverkan på samliv o sex, nedsatt arbetsförmåga

• Breivik et al. Eur J Pain 2006

2

Klassifikation av smärta Varför?

- Smärtanalys är grunden till framgångsrik smärtbehandling!
- Olika smärtyper kräver olika behandling
- Viktigt förklara för patienten varför olika smärtlindringsmetoder används och kan hjälpa

3

Klassifikation av smärta från 2011

Nociceptiv

Smärta till följd av verklig eller hotande skada av icke-nervvävnad som orsakas av **aktivering av nociceptorer**

Neuropathic

Smärta orsakad av en **lesion eller sjukdom** i den somatosensoriska delen av nervsystemet

Definitions adapted by IASP 2011
IASP: International Association for the Study of Pain
IASP 2012 update to "Part III: Pain Terms, A Current List with Definitions and Notes on Usage" (pp 209-214) Classification of Chronic Pain, Second Edition, IASP Task Force on Taxonomy, edited by H. Merskey and N. Bogduk, IASP Press, Seattle, 1994

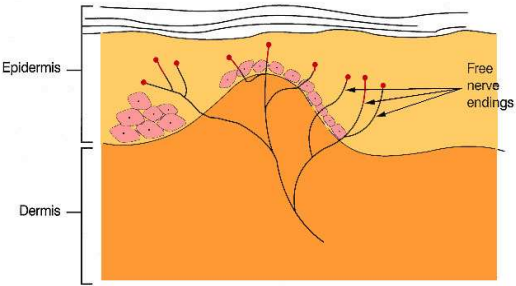
4

4

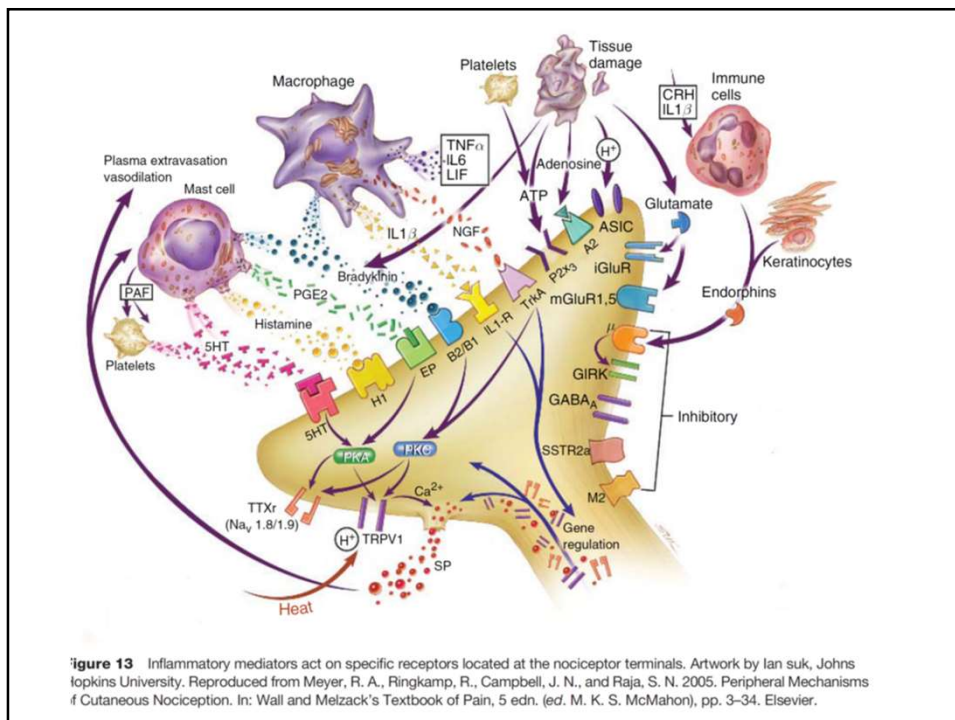
Nociceptorn

- "Fria" nervändslut på tunna myeliniserade Aδ fibrer eller omyeliniserade C-fibrer (i huden och i de flesta organ)
- Reagerar på termiska, fysiska, kemiska stimuli

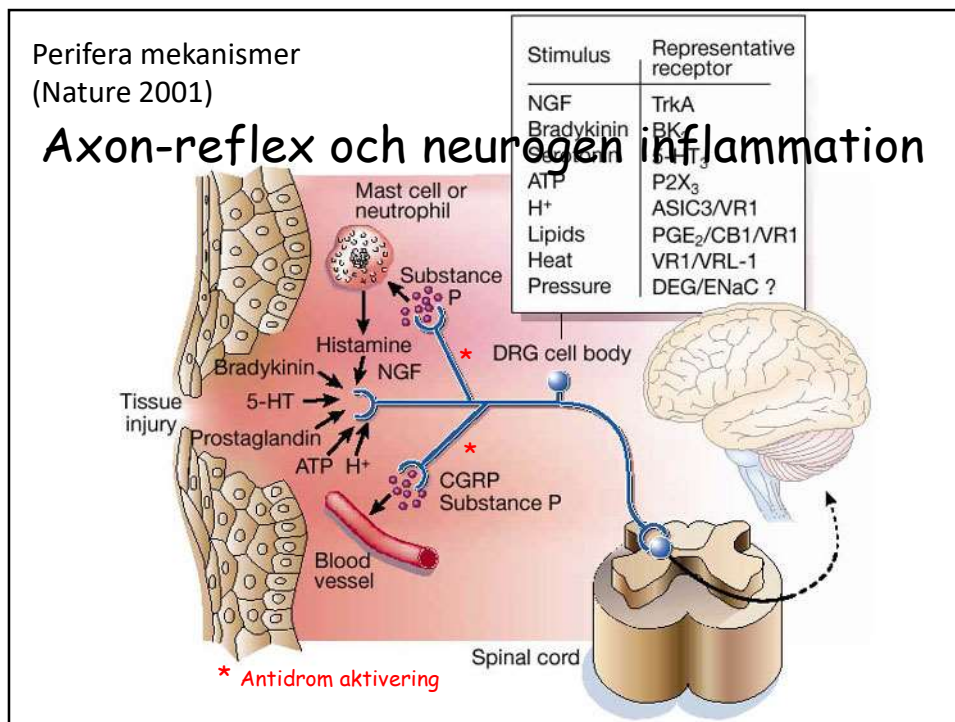
Nociceptorer

5

6

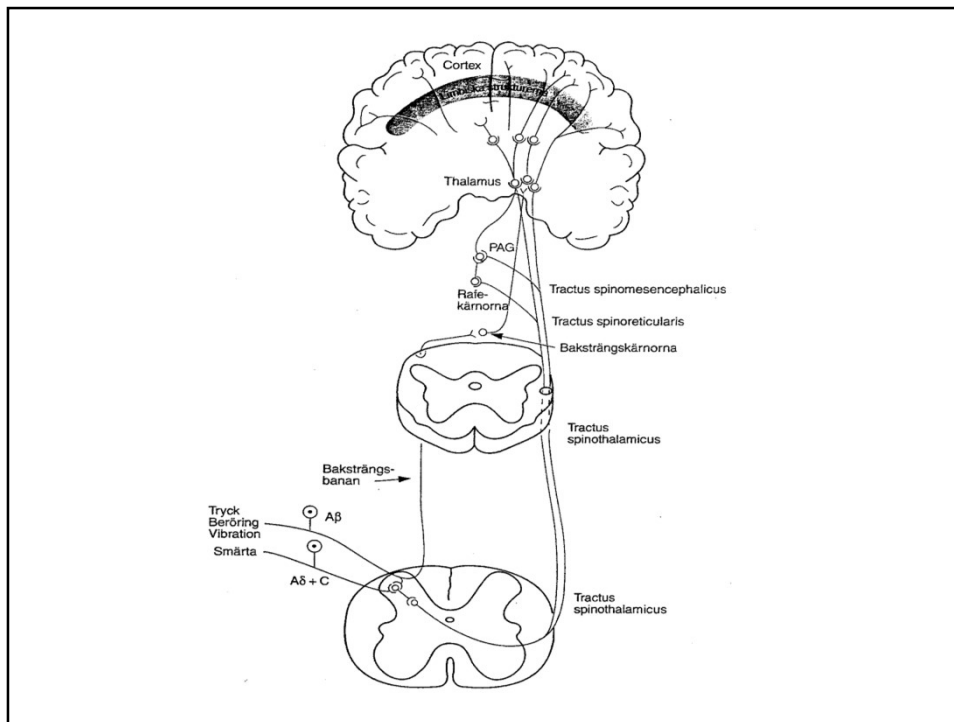

7

Nociceptiv visceral smärta

- fortleds via sympatiska nervsystemet
- konvergerar med sensoriska signaler i bakhornet
- Smärta utlöses av distension, inflammation eller ischemi
- REFERERAD SMÄRTA

8

9

Central nivå

- Omkoppling i thalamus
- Cortex: gyrus postcentralis – lokalisation
 - Parietala loben – tolkning av smärta och diskriminering smärtmodaliteter
 - Temporal loben – smärtupplevelse, medvetande
- Limbiska systemet: emotioner, subjektiv, personlig valör
- Frontal system – känslomässigt lidande
- Nedåtgående banor: accelererande och dämpande

10

Neuropatisk smärta

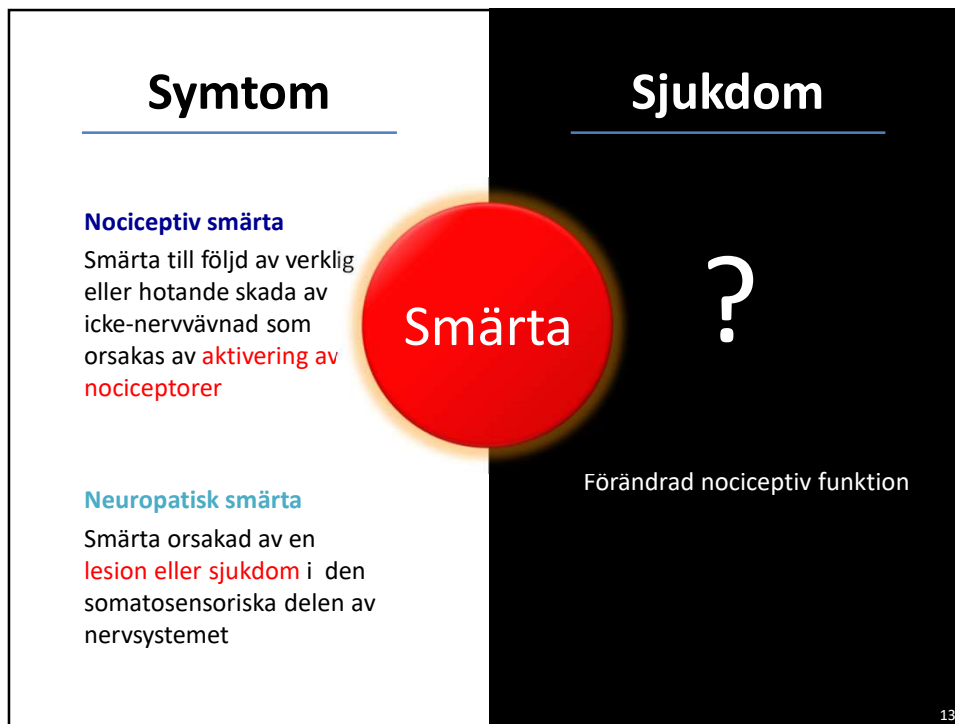
- Definition; smärta på grund av skada eller dysfunktion i nervsystemet
- Många olika etiologier:
 - Smärtsam diabetes polyneuropati
 - Postherpetisk neuralgi
 - Posttraumatisk neuralgi
 - Spinala skador
 - Post stroke smärta
 - Komponent i kronisk ryggsmärta etc...

11

Klinisk diagnostik neuropatisk smärta

- Baseras på sjukhistoria
- Konfirmeras av klinisk undersökning
 - Känselstörning i det smärtande området
 - pensel, nål, stämgafl, varm/kall metallrulle
 - Smärta och symtom ska rimligt överensstämma med anatomiska strukturer
- I vissa fall neurofysiologisk undersökning
 - QST
 - Neurografi
 - EMG

12

13

Huvudsakliga problem med denna terminologi

- Smärtan hos stora patientgrupper är svår att klassificera som nociceptiv eller neuropatisk.
- Många av dessa patienter har tillstånd som kännetecknas av störd smärtmodulering
- Idag använder kliniker och forskare "hemgjorda" termer vilket orsakar begreppsförvirring
- Behov av revision förelåg

14

Kort om smärtfysiologi

- Perifer sensitisering
 - Central sensitisering
 - Wind-up (temporal summerisk)
 - Long-term potentiation, smärtminne
 - Transmittorsubstanser mm
 - Descenderande, inhibitoriska/faciliterande banor
-
- Smärta i klinisk praxis, Annica Rhodin
 - Akut och cancerrelaterad smärta. M Werner, Emmanuel Bäckryd
 - "Retrain Pain"

15

Termen nociplastisk smärta

- Behövs för stora patientgrupper med störd smärtmodulering som inte uppfyller kriterierna vare sig för nociceptiv eller neuropatisk smärta
 - Till synes normala vävnader
 - Inga tecken till neuropatologi i form av lesioner eller sjukdomar
 - Hyperalgesi/Allodyni

16

Topical Review

PAIN

Do we need a third mechanistic descriptor for chronic pain states?

Eva Kosek^{1*}, Milton Cohen², Ralf Baron³, Gerald F. Gebhart⁴, Juan-Antonio Mico⁵, Andrew S.C. Rice⁶, Winfried Rief⁷, A. Kathleen Sluka⁸

Descriptor	Definition
Nociceptive pain	Pain that arises from actual or threatened damage to non-neural tissue and is due to the activation of nociceptors
Neuropathic pain	Pain caused by a lesion or disease of the somatosensory nervous system
Nociplastic / algopathic / nociopathic pain	<i>Pain that arises from altered nociception despite no clear evidence of actual or threatened tissue damage causing the activation of peripheral nociceptors or evidence for disease or lesion of the somatosensory system causing the pain</i>
Pain of unknown origin (previously idiopathic pain)	Pain of unknown cause and origin (Pain that cannot be classified as neuropathic, nociceptive or nociplastic / algopathic / nociopathic)

Kosek, Cohen et al. Pain 2016;157:1382-86 17

17

När ska nociplastisk smärta användas

- Termen är tänkt för klinisk användning för patienter med smärta och **hypersensitivitet** med kliniska och psykofysiska fynd tydande på förändrad nociceptiv funktion
- Typiska patientgrupper är:

Complex Regional Pain Syndrome type I

Fibromyalgi

Vissa former av muskuloskeletal smärta*

“Funktionell” visceral smärta†

* t.ex. vissa former av ospecifik ländryggsmärta, † t.ex. irritable bowel syndrome, irriterad blåsa

Kosek, Cohen et al. Pain 2016;157:1382-86 18

18

Farmakologisk smärtlindring

Nociceptiv smärta

paracetamol

NSAID

opioider

tramadol

SNRI?

Neuropatisk smärta

amitryptilin

SNRI

gabapentin

pregabalin

tramadol

opioider?

Topikalt: lidokain,
kapsaicin

Nociplastisk smärta

amitryptilin

SNRI

gabapentin

pregabalin

tramadol

19

Tack för uppmärksamheten

20